

**İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan: Türkiye'nin girdiği
çıkılmaz kayıt dışını beslerken bir avuç azınlığın kazanmasına,
geniş kitlelerin ise kaybetmesine neden oluyor**

'Bu kısır döngü kırılmalı'

İstanbul Serbest Muhasebeciler Mali Müşavirler Odası (İSMMMO) Başkanı Yahya Arıkan, ekonomide ikili bir yapı oluştuğuna dikkat çekerek bu ikili yapıda kazanan azınlık kesim ve kaybeden büyük çoğunluğun söz konusu olduğunu söyledi. Bu nedenle Türkiye ekonomisinin gerçek anlamda ne durumda olduğunun açıkça ortaya konulmasının oldukça önemli olduğunu belirten İSMMMO Başkanı Arıkan “Yıllık 100 milyar dolara koşan ihracatla övünmek, Türkiye ekonomisinin sürekli büyüdüğünü anlatmak madalyonun sadece bir yüzünü dikkate almak demektir. Gelir dağılımında derinleşen uçurum ve Türkiye'yi tarihinde hiç görmediği bir mutsuzluk ve umutsuzluğun kucağına bırakan işsizlik, buna paralel sokağa hakim olan korku madalyonun öbür yüzünü oluşturmaktadır” dedi.

İSMMMO'nun 18. Olağan Mali Genel Kurulu İstanbul'da Lütfi Kırdar Kongre Sarayı'nda yapıldı. Seçimsiz olarak gerçekleştirilen Genel Kurul'un açılış konuşmasını yapan Başkan Yahya Arıkan, Türkiye ekonomisindeki gelişmeleri değerlendirdi. Arıkan konuşmasında özetle şu hususlara dikkat çekti:

- Uygulanan ekonomik programın kazanımlarını korurken kaybeden çoğunluğa umut vaat edecek sosyal programı gündemine almamış büyümenin önündeki en önemli engel olan kayıt dışına karşı savaşı başlatmamıştır. Bugün; bütçe sıkıntısı yüzünden indirilmeyen vergi ve prim sıkıntısı Türkiye'yi kayıt dışı çıkmazına sokmuştur. Bu kısır döngüyü kırarak yeni bir açılıma acilen ihtiyaç vardır.

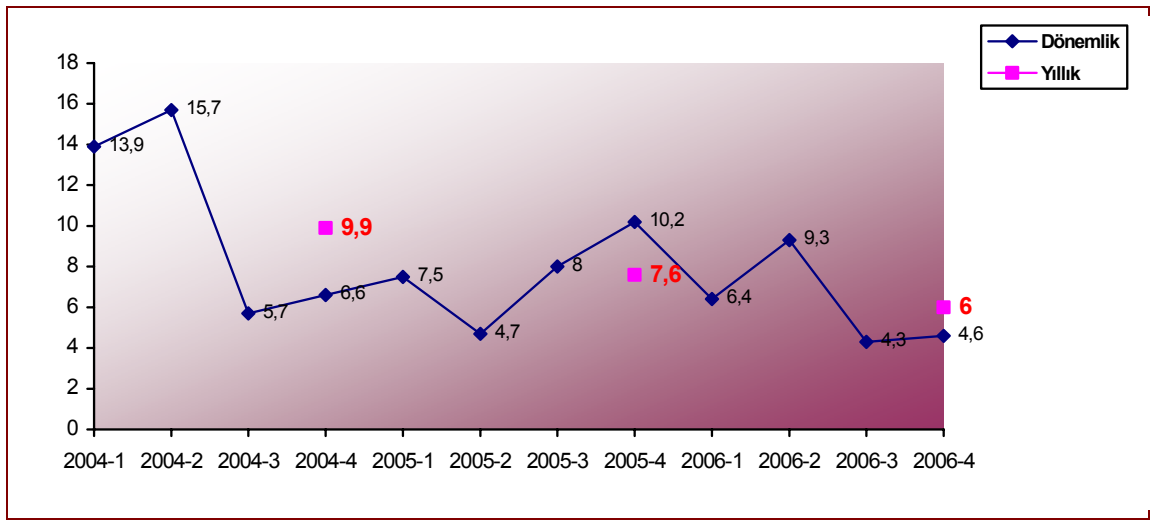
Türkiye Büyüyor, Gelir Dağılımında Uçurum Derinleşiyor

- Türkiye ekonomisi 2001 krizinin ardından sürekli büyümektedir. Ancak bu büyümenin toplumun geniş kesimlerine yansımadığını zengin ile yoksul gruplar arasındaki makasın giderek açılmasından anlıyoruz. Türkiye İstatistik Kurumu, geçen yıldan itibaren gelir dağılımını yüzde 20'lik kesimleri esas alarak açıklıyor ve bu gelir farkının daha az

görünmesine yol açıyor. Ancak Türkiye'de kamuoyuna açıklanmayan yüzde 10'luk dilimlere ilişkin gelir dağılımı verilerine bakıldığında en zengin yüzde 10'luk kesimle en yoksul yüzde 10'luk kesim arasındaki gelir farkının giderek bozulduğu görülmektedir. Dünya Bankası'nın son açıkladığı 2006 verilerine göre, en yoksulların gelirden aldığı pay yüzde 2 düzeyine gerilemiştir. En zengin yüzde 10'luk kesimin gelirden aldığı pay ise yüzde 34.1'e yükseldi. En yoksul yüzde 10'luk kesim 2000 yılında gelirden yüzde 2.3 oranında pay alıyordu. En zengin yüzde 10'luk kesimin ise aldığı pay yüzde 30.7 oranında idi.

Dünya Bankası'nın rakamları açıkça göstermektedir ki; Türkiye'de gelir dağılımı iyileşmiyor, giderek bozuluyor. 2000 yılında en zengin ile en yoksul arasındaki fark 13.3 kat iken 2006'da 17'ye çıktı.

GSMH Gelişme Hızı (%)

Kaynak: TÜİK

İstihdam verileri umutsuzluğun resmi

- Türkiye ekonomisinde borç ve ithalatla sağlanan büyüme gelir dağılımındaki uçurumda iyileşme sağlamadığı gibi işsizlik sorununu da çözmemiştir.

İŞSİZLİK AZALDI MI?

Son 4 yılda Tarım Dışı İstihdam 2,4 milyon arttı,

Tarım'dan da 1,4 milyon kişi ayrıldı.

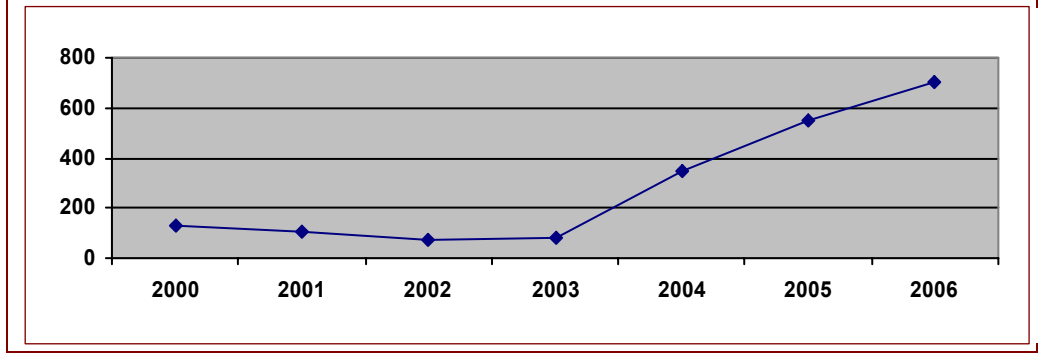
2002'de	Nüfus	68,4 milyon kişi
	İstihdam Edilenler	21,4 milyon kişi
2006'da	Nüfus	72,6 milyon kişi
	İstihdam Edilenler	22,4 milyon kişi
	Nüfus Artışı	4 milyon
	İstihdama Yeni Katılım	3 milyon
	İstihdam Artışı	1 milyonda kaldı

Genç Nüfus'taki işsizlik %24 (2006 sonu)

Kaynak: TÜİK

- Sokaklara hakim olan korkuyu, kayıt edilen suç oranlarındaki artışı işsizlik sorunundan ayırmak mümkün değildir. TÜİK'in işsiz olup iş bulma ümidini yitirenlere ilişkin verileri adeta umutsuzluğun resmi olmuştur.

İşsiz olup, iş bulma ümidi olmayanlar (bin kişi)

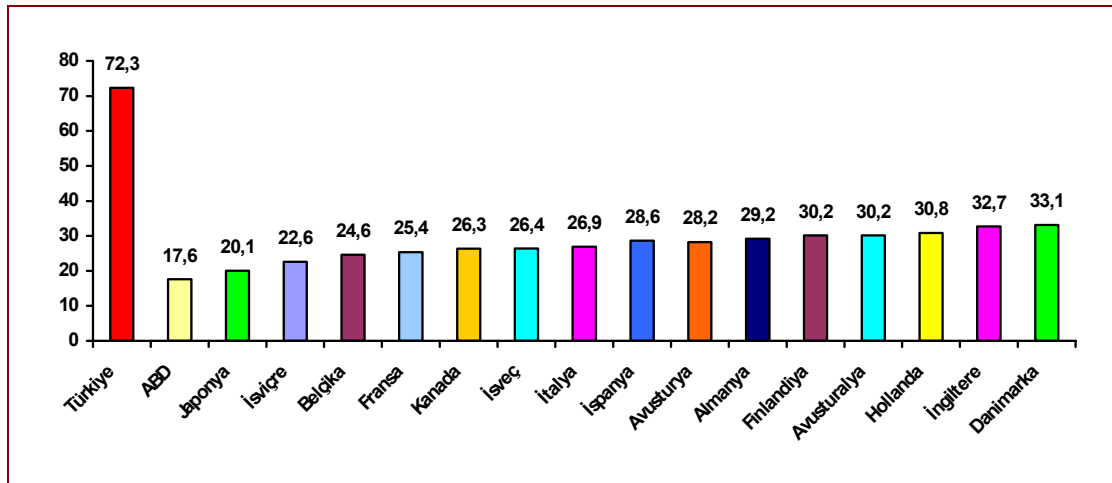

Kaynak: TÜİK

Yüksek Vergiler Yoksulu Daha Yoksullaştırdı

Vergi yükünün dağılımında yıllardır süregelen adaletsiz yapı da değiştirilemedi. Son olarak Vergi Denetmenleri Derneği'nce yapılan tespitlere göre Türkiye'de son 12 yılda vergi yükü yüzde 67 oranında arttı.

Dolaylı Vergilerin Ükelere göre kıyaslaması

Kaynak: Vergi Denetmenleri Derneği (2006)

Bıçak Sirtında Dış Ticaret

Son 4 yılda Türkiye tarihinde göremediği bir cari açık üretirken 297.3 milyar dolarlık ihracat yaptı. Ancak ithalattaki artış hızı, ihracattın önünde giderken dış alım Türk Sanayisini tehdit eder hale gelmiştir. Söz konusu dönem de 412.5 milyar dolarlık ithalat yapıldı. Bir başka deyişle 4 yılda Türkiye ekonomisinin bu yıl tahmin edilen 390 milyar dolarlık gayri safi milli hasılasının bile üzerinde dışarıdan mal ve hizmet satın aldık. 50 aylık dış ticaret açığı ise 115.3 milyar dolar olmuştur.

Ödemeler dengesi verilerine göre, ithalat 2002 yılını 47 milyar dolarla kapattıktan sonra hızlı bir artış dönemine girdi. Geçen yıl ithalat yüzde 19.3 artarak 131.8 milyar dolara ulaşmıştır. İhracatın artış hızı ise ithalatın gerisinde kaldı. Dış ticaretteki bu dengesiz tablo yıllık ihracatın 90 milyar doları aşmasıyla yaşanan sevinci gölgede bırakmıştır.

Cari İşlemler Açığı Alarm Veriyor

Ekonominin yumuşak karnı haline gelen cari işlemler açığı, 2007'nin "risk biriktirme yılı"na dönmesiyle alarm vermeye başladı. 2002 yılında 1.5 milyar dolar olan cari açık 2006 yılı sonunda 31.3 milyar dolar ile Cumhuriyet tarihi rekorunu kırmış ve milli gelirin yüzde 8 seviyesine ulaşmıştır. 2007 Ocak ayı itibarıyla cari işlemler açığı 33.5 milyar dolara çıkmıştır. Kaynağı tespit edilemeyen (net hata ve noksan) 900 milyon dolar civarındaki dış girişleri de hesaba kattığımızda, cari işlemler açığının finansmanında kullanılacak toplam mali kaynaklar 41.7 milyar dolar olmaktadır. Türkiye ekonomisi bu kaynağın 32.4 milyar dolarıyla cari işlemler açığını finanse etmiş, geri kalanında döviz rezervlerinin artırılmasında (9.3 milyar dolar) kullanmıştır.

Finansman kalemleri içinde en önemli yeri doğrudan yabancı sermaye girişleri almaktadır. Son on iki ayda Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı sermaye 26.6 milyar dolar olmuştur. Türkiye'de oturanların dış ülkelerde yaptığı doğrudan yatırımlar aynı dönemde 2.2 milyar dolar olmuş ve net bazda Türkiye'ye giren yabancı sermaye 24.3 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir. Türkiye ekonomisi için son iki ayda gelen doğrudan yabancı sermaye bir rekordur. Bu rekor cari işlemler açığının finansman kalitesini artıran en önemli unsurdur.

İşte Türkiye ekonomisi üzerindeki en büyük “şantaj” budur. Bu "Şantaj" Türkiye'nin ekonomik ve politik koşullarına müdahale olanağını doğurmaktadır.

Cari İşlemler Dengesi

Cari İşlemler Dengesi							
(Milyon Dolar)							
	2002	2003	2004	2005	2006	2005	Aralık 2006
Dış Ticaret Dengesi	- 7.283	-14.010	-23.878	-33.516	-39.934	-3.684	-1.858
Hizmetler Dengesi	7.879	10.504	12.784	15.037	13.539	113	451
Gelir Dengesi	- 4.556	-5.557	-5.637	-5.799	-6.608	-523	-539
Cari Transferler	2.436	1.027	1.127	1.454	1.687	154	174
Cari İşlemler Dengesi	-1.524	-8.036	-15.604	-22.824	-31.316	-3.940	-1.772
Değişim(%)							
Dış Ticaret Dengesi	95,1	92,4	70,4	40,4	19,1		-49,6
Hizmetler Dengesi	- 13,7	33,3	21,7	17,6	-10,0		299,1
Gelir Dengesi	- 8,9	22,0	1,4	2,9	14,0		3,1
Cari Transferler	- 18,6	-57,8	9,7	29,0	16,0		13,0
Cari İşlemler Dengesi	- 144,9	427,3	94,2	46,3	37,2		-55,0

Kaynak: ekutup.dpt.gov.tr

Tüketici Gelecekte Yiyor

2001 krizinin ardından kredi ve kart borcunu ödeyemeyen onbinlerce faizdede olmuştu. Bugünde verilere bakıldığında kart borcunu ödeyemeyenlerin sayısında tehlikeli bir artış görülmektedir. Merkez Bankası verilerine göre 2007'nin ilk iki ayında kredi kartını borcunu ödeyemeyenler ile gecikmeli ödeyenlerin sayısı 2006'ya göre %70'e yakın oranda artmıştır.

2002 yılından bu yana ferdi kredi ve kredi kartları borçlarını ödememiş kişilerin sayısı 590 bin 661 olmuştur. Bunun 67 bin 935'i kredi borcunu, 522 bin 726'sı da kredi kartı borcunu ödeyememiştir.

Kart Borcunu Ödeyemeyenlerin Yıllara Göre Sayısı

Yıllar	Ferdi Kredi Borcunu Ödeyemeyenler	Kart Borcunu Ödeyemeyenler	Toplam
2002	3.665	19.534	23.199
2003	4.085	30.217	34.302
2004	9.653	48.280	57.933
2005	15.320	151.068	166.388
2006	26.863	221.144	248.007
2007 Ocak	4.019	19.772	23.791
2007 Şubat	4.439	35.243	39.682
Toplam	67.935	522.726	590.661
Tüm Yıllar	66.797	488.887	555.684

Kaynak: <http://www.takvim.com.tr/2007/04/03/eko101.html>

2006 verilerine göre kredi kartları ile toplam 108 milyar YTL harcandı. Son verilere göre ise toplam kredi kartı sayısı bir önceki yıla göre %8,7 artarak 32,6 milyon oldu.

Özel Sektör Borç Sarmalında

Türkiye'nin toplam dış borç stoku yüzde 59.2 oranında artarken, özel sektörün borçlarındaki artış oranı yüzde 175 olmuştur. Dış borcun artmasında özel sektörün büyük payı bulunmaktadır. YTL'deki aşırı değerlenme dış borçlanmayı özendirilmektedir. Özel sektörün dış borcunun son dört yılda 77 milyar dolar artarak 121.2 milyar dolara yükselmesi de bu yargıyı güçlendirmektedir.

Özel sektör yurt dışından ucuz faizle, hatta sıfır faizle kredi bulduğu için dışardan borçlanmayı tercih etmiştir. Özel sektörün borçlanması ülkenin dış borç stokunu devamlı büyütülmüştür.

Bankaların ve şirketlerin borçlarının toplamından oluşan özel sektörün dış borçları 2002 yılında 44 milyar dolarken, 2003 yılında 50 milyar dolara, 2004 yılında 65 milyar dolara, 2005 yılında 85 milyar dolara, 2006 yılında ise 121 milyar dolara çıkmıştır. 2006 yılı sonunda (kamu+özel) dış borç stokumuz 206 milyar dolara yükselmiştir. 121 milyar dolar olan özel sektör borcunun 48.6 milyar doları bankaların, 72.6 milyar doları ise şirketlerin borcunu oluşturmaktadır.

Şirketler kesimi	Ara.02	2003	2004	2005	2006	Oca.07	Son 50 Ay
- Kullanım (uzun vade)	1.243	10.791	14.762	21.058	32.290	1.305	81.449
- Geri ödeme (uzun vade)	-1.187	-10.057	-9.994	-11.116	-14.042	-1.315	-47.711
- Net kullanım (uzun vade)	56	734	4.768	9.942	18.248	-10	33.738
- Kısa vade	-79	288	341	367	506	-93	1.330
Şirketler kesimi topl.	-23	1.022	5.109	10.309	18.754	-103	35.068

Türkiye bu dönemde ürettiğinden çok fazlasını tükettiğinden sorunlarının boyutlarının kavramakta güçlük çekmektedir. 2007 yılı "risk biriktirme yılı"na dönmüştür. 2008 daha da zorlu geçecek. Kısa vadede istihdam artışı sağlayabilecek, gelir dağılımında makası daraltabilecek yeni açılımlara ihtiyaç vardır. Şirketlerimiz büyüyemiyor, küçük olanlar kapanıyor, ekonomide oluşan ikili yapıda dar gelirli eziliyor. Yapılması gereken bugüne kadar sağlanan kazanımları koruyarak kaybeden geniş halk kitlelerine iş kapılarını aralayacak, ulusal kaynakları harekete geçirecek, yolsuzluk ve kayıt dışı ekonomisine son verecek önlemlerin bir an önce alınmasıdır.